

A Filozófia Tanszék szigorlati rendje

1. Bevezetés. 2. A Szigorlati Bizottság. 3. A szigorlat menete.
4. Érdemjegy.
5. Szigorlati tételek. 6. Segítség a fölkészüléshez

1.) Bevezetés

A filozófia szigorlat (*examen rigorosum philosophiae*) célja az első négy szemeszter során tanultak értő áttekintése, valamint a teológiai tanulmányokba történő mélyebb integrálása. *Nem a korábbi vizsgák pusztá megismétléséről van szó, hanem a már egyszer elsajátított tudásanyag teljesebb, átfogóbb rendezéséről, egyúttal a vallásbölcseleti, valamint hittudományi szempont hangsúlyos kiemeléséről.* Ezért tételünk átfogó módon kerültek megfogalmazásra: a tételsorban körvonalazott problémák több filozófiatörténelmi korszakot felölelhetnek, átjárhatóságot teteleznek fel az egyes filozófiai tárgyak között, egyszersmind vonatkozást keresnek különféle teológiai diszciplínák felé.

Az eredményes fölkészülés tehát megköveteli, hogy a hallgató *több szempontból, több filozófiai tárgy felől, a teológiai összefüggések felé* nyitottan végezze a szigorlatra való felkészülést. Szükséges, hogy a hallgató az órai jegyzetek és kötelező olvasmányok áttekintésén túlmenően *önálló kutatást* végezzen, a problémáknak a hozzáférhető szakirodalomban utánajárjon, a keresett összefüggésekre önállóan rátaláljon, azokat körültekintően gondolja végig és részletesen dolgozza ki. Képes legyen tudásáról mind írásban, mind szóban szabatos fogalmazásban, összeszedetten számot adni.

A szigorlat rendes ideje a teológushallgatók curriculumának IV. félévére, illetve annak vizsgaidőszakára esik.

2.) A Szigorlati Bizottság

A legalább két tagból álló bizottságot, annak elnökét és jegyzőjét a Tanszékvezető jelöli ki.

3.) A szigorlat menete

3.1.) A félév elején szigorlatozni kívánó hallgatók személyesen is jelentkeznek a Bizottság elnökénél. **Március 3-ig** személyre szólóan kapnak tőle egy-egy tételt. E tételt 8–10 oldalas esszében írásban otthon egyénileg kell kidolgozniuk. A kész dolgozatokat elektronikus másolatban **április 28. déli 12:00 óráig** el kell küldeniük az elnöknek, valamint kinyomtatott alakban be kell tenniük a tanszéki postaládába.

3.2.) Az esszében nem elegendő pusztán vázlagszerű pontok megadása, a külalaknak pedig eleget kell tennie a Főiskolánkon érvényes követelményeknek.

3.3.) Amint az elnök az esszét átolvasta s kijavította, azokat megjegyzéseivel és kérdéseivel egyetemben továbbítja a Szigorlati Bizottság többi tagjának. A hallgatók **május 19-ig** visszakapják ez szövegeket, melyek alapján **június 5-ig** újabb, letisztázott, véglegesnek szánt – szükség esetén javított, illetve kiegészített – változatot kell benyújtaniuk az elnöknek elektronikus alakban, ő pedig ezeket továbbítja a Bizottságnak.

3.4.) **A szóbeli feleletre ezután, a félév elején megadott időpontban kerül sor.** Ennek rendes helyes a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola.

A szóbeli vizsgán a Bizottság tagjai reflektálnak a hallgatók írásbeli munkájára. Ezen belül kitérnek arra, a szigorlatozók mennyire voltak képesek válaszuk első változatán javítani, annak esetleges hiányosságait orvosolni. A szóbeli megmérettetés során a hallgatók *újabb, másik tétel részletes kifejtésére vonatkozó föladatot nem kaphatnak* ugyan, *viszont* a szigorlat áttekintő természetének megfelelően *az egész tananyagra*, azon belül pedig elsősorban *írásban kidolgozott tételükre vonatkozó kérdéseket igen.* Egy-egy felelet időtartama legfőljebb 30 perc.

A szóbeli vizsga vezetése, a vizsgázók pontos beosztása és értesítése, a kapcsolattartás a hallgatókkal az egész félév során a Bizottság elnökének föladata. A vizsga eredményeinek pontos könyvelése a jegyző dolga.

3.5.) Szükség esetén pótszigorlatra a vizsga menete, valamint áttekintő jellege miatt egy következő félévben kerülhet sor.

4.) Az értékelés a Szigorlati Bizottság föladata. A végső érdemjegy kialakításához a Bizottság elsősorban a hallgató írásbeli munkáit, valamint az elnök megjegyzéseit, javításait veszi figyelembe.

Az elnöknek kötelessége még a tényleges szóbeli vizsga előtt összehívni a Bizottságot. Annak tagjaival közösen az írásos anyag alapján javaslatot fogalmaz meg az osztályzatokat illetően.

NB Alapos és tisztességes írásbeli munka esetén a szóbeli résznek nem célja, hogy lerontsa a javasolt jegyet, ugyanakkor a hallgató esetleg javíthat hiányos és szegényes írásbeli teljesítményén a szóbeli kérdésekre adott helyes válaszaival.

5.) Szigorlati tételek

5.1.) Tekintse át az *istenfogalom* alakulását a görög gondolkodás mitológiai és filozófiai kezdeteitől a görög filozófia végéig! Mennyiben különbözik s mennyiben tér el a görög gondolkodás a kereszténységtől? Mit köszönhet a keresztény teológia a görögsgnek?

Válaszában térjen ki a következő gondolkodókra: ANAXIMANDROSZ, XENOPHANÉSZ, HÉRAKLEITOSZ, PÜTHAGORÁSZ, PARMENIDÉSZ, SZÓKRATÉSZ, PLATÓN, ARISZTOTELÉSZ, PLÓTINOSZ.

PLATÓN, ARISZTOTELÉSZ, PLÓTINOSZ közül egyet elemezzen alaposabban!

5.2.) Tekintse át a *filozófia mint életbölcesség* (filozófiai praxis) alakulását a kezdetektől a görög filozófia végéig! Mennyiben különbözik s mennyiben tér el a görög gondolkodás ebben a kereszténységtől? Mit köszönhet a keresztény teológia a görögségnek?

Válaszában térjen ki a következő gondolkodókra: HÉRAKLEITOSZ, PÜTHAGORÁSZ, SZÓKRATÉSZ, PLATÓN, ARISZTOTELÉSZ, PLÓTINOSZ.

SZÓKRATÉSZ, PLATÓN, PLÓTINOSZ közül egyet elemezzen alaposabban!

5.3.) Tekintse át a nyugati kozmológia nagy korszakait, újításait, egyszersmind mutassa meg mi a kozmológia *vallásbölcseleti*, valamint *teológiai, jelentősége!*

Válaszában térjen ki a következő mozzanatokra: görögök, zsidóság, kereszténység, újkori tudomány és felvilágosodás.

5.4.) A létezők leírása *szubsztancia-akcidens*, valamint *actus-potentia* fogalmaival:

Jellemezze a két fogalom párt és jelentőségüket Arisztotelész filozófiájában, adjon rövid történeti áttekintést a szubsztancia fogalmáról (ARISZTOTELÉSZ, DESCARTES, SPINOZA), és térjen ki a teológiai vonatkozásokra (örök és véges lét, keletkezés problémája, létezők hierarchiája, átlényegülés tana, személy fogalma, relációk a Szentháromságon belül).

Hogyan járulhat hozzá itt a filozófia a teológiai diskurzushoz?

5.5.) Tekintse át a *test-lélek* problematikájának alakulását a filozófiatörténet során!

Válaszában térjen ki a következő gondolkodókra: PLATÓN, ARISZTOTELÉSZ, AQUINÓI SZT. TAMÁS, DESCARTES, a testről külön SARTRE és MERLEAU-PONTY.

Elemezze alaposabban AQUINÓI SZT. TAMÁS nézetét!

6.) Segítség a fölkészüléshez

A szakirodalmi tájékozódáshoz és a fölkészüléshez a Filozófia Tanszék oktatói a vizsgázók szíves rendelkezésére állnak.

Budapest, 2023. február 27-én

Jó munkát kíván:

Dr. Bakos Gergely OSB
Filozófia Tanszék
tanszékvezető